

Sykkelbyer 1990-94

Sprang ut av TP10-arbeidet for å oppnå noe konkret. Meget vellykket – mange avleggere på et viktig, men uprioritert fagområde

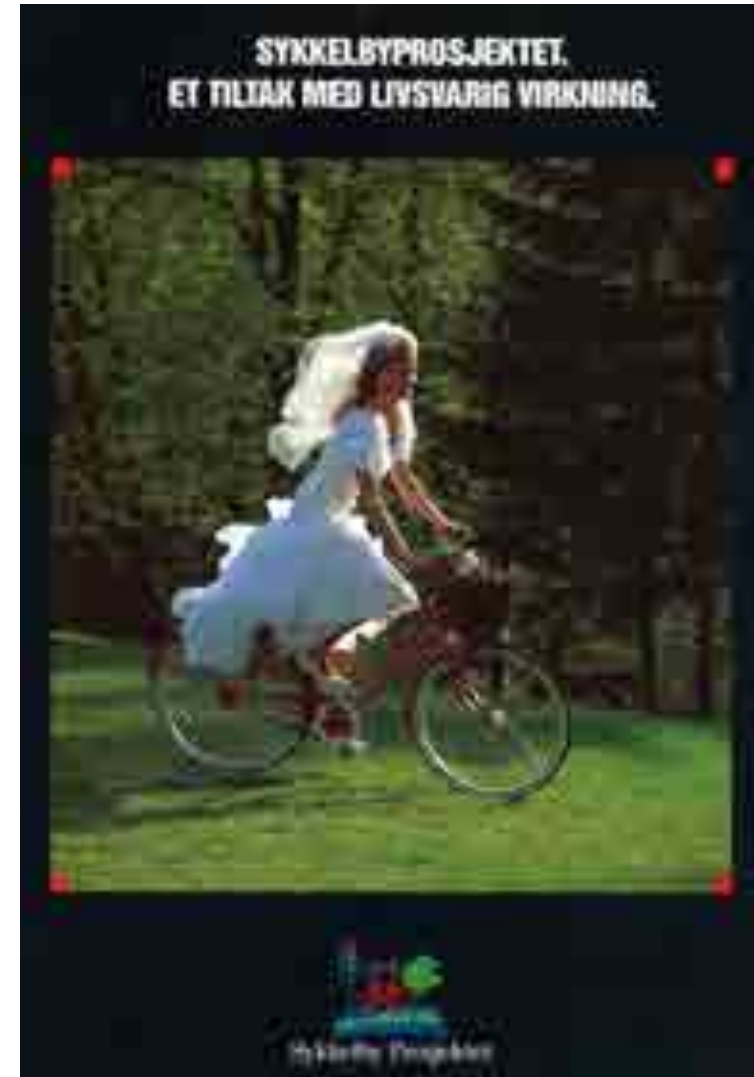
Samarbeid SD, VD, MD, SLF + Sandnes og Tønsberg

Resultater og avleggere:

- **Helhetlig sykkelveinett** for byene, utbyggingen startet
- **Norm for sykkelfelt i bygater** lansert 1995. Tatt i bruk i Oslo rundt 2010
- **Nasjonale sykkelruter** startet; Nordsjøruta åpnet kysten rundt ca 2000
- **Sykkelturisme**, bredt samarbeid
- **Bysykkelordninger**

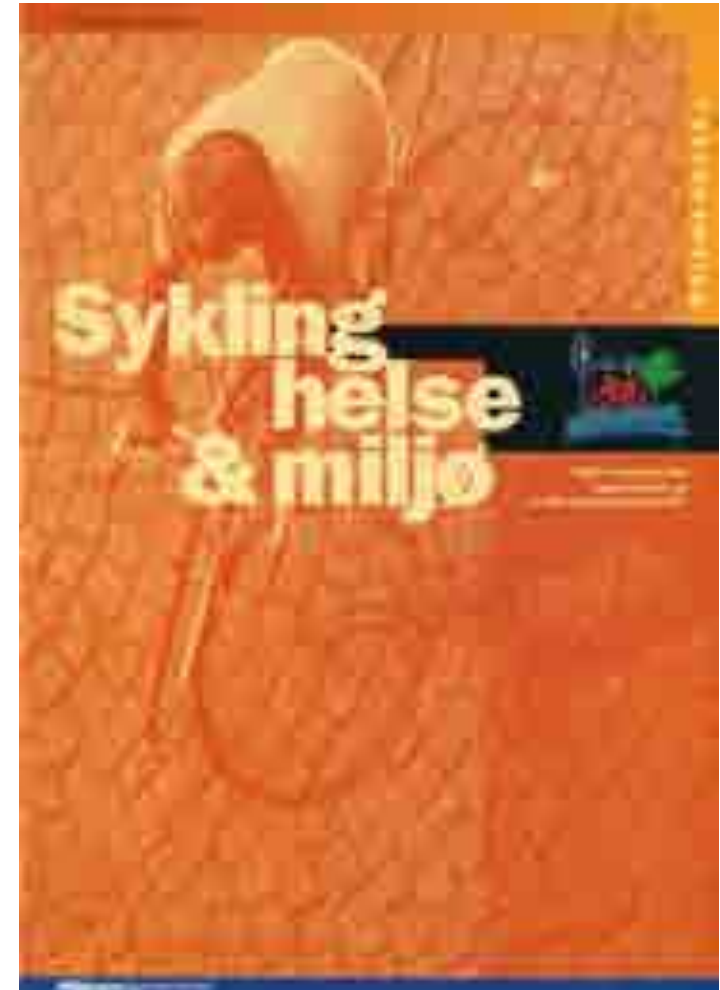
Fra 2 sykkelbyer i 1994 til 49 sykkelbyer/kommuner som deltar i ordningen med «Sykkelbyavtale» med Statens vegvesen 2022

SLF har årlig rangering av beste sykkelbyer, sist deltok 57 kommuner. SLF 75 år i år – ensom kriger, men Vegdirektøren innrømmet i fjor at Vegvesenet hadde gjort for lite for sykling

Sykkelbyer

Prosjektet lanserte ny norm for sykkelfelt i bygater 1995
Modnet 15 år i Vegdirektoratet – Oslo tok i bruk rundt 2010

Miljøbyprogrammet 1993-2000

5 Miljøbyer: Gamle Oslo, Fredrikstad, Kristiansand, Bergen og Tromsø

Fem satsingsområder: ATP, Sentrum, Lokalsamfunn og byboliger, Grønnstruktur, Kulturminner og stedsutvikling

- Tett faglig samarbeid og læring i et nært utviklingsarbeid mellom sentrale og lokale myndigheter, mye fagbistand. *(Programmet var en skole i byutvikling)*
- Omfattende bruk av planvisjoner for byenes utvikling

Tett samarbeid med politikere lokalt og sentralt

- Årlige Miljøbykonferanser og politiske møter: Statsråder, ordførere og byrådsledere
- Politisk oppsummeringsseminar i Bergen, januar 2000
- Avslutningskonferanse Oslo, september 2000
- Ny politikk for byutvikling i Norge; St.meld. 23 (2001-2002) «Bedre miljø i byer og tettsteder». Denne politikken gjelder fremdeles.

Gamle Oslo – utgangspunkt et nedkjørt byområde

Bispegata 1995

Bispevika /Bjørvika 1998

Bilde av Bispevika & Bjørvika, sommer 1998, foto: Rolf E. Mathisen

Miljøbyen Gamle Oslo (MGO) 1992-2000

Først oppryddingstiltak - så visjoner for ny byutvikling

Totalomlegging av transportsystemet:

- Betingelse for bedre miljø i Gamle Oslo
- Åpnet for storstilt byutvikling i Bjørvika

Nå har Oslo fått et nytt byutviklingsplan som viser hvordan byen skal utvikles fram til år 2000.

Først oppryddingstiltak - så visjoner for ny byutvikling

Miljøbyen Gamle Oslo

Gjenreising som et verdig byområde
Eks: Byvisjoner og miljøtiltak

Middelalderpark med vannspeil - Middelalder festivaler

Miljøbyens visjoner for ny byutvikling i Bjørvika

Endring gjennom flere etapper 1992 – 1995

Miljøbyen lanserte Senketunnel i Bjørvika alt 16. juni 1993 i Forprosjektrapporten fra Pol styringsgruppe

Visjoner for ny byutvikling i Bjørvika

Versjon 1996 + boliger på Sørengautstikkeren i 1998

700 nye boliger på
Sørengkaia

MGO – forløper for Bjørvikautbyggingen

Ukjent for de fleste om Bjørvika:

Politisk styringsgruppe for MGO (1993-2000) besto av Byrådet i Oslo, Bydel Gamle Oslo og seks departementer. De samarbeidet flere år om utviklingen av Gamle Oslo og med å tilrettelegge for byutvikling i Bjørvika. Flere regjeringsbehandlinger trakk opp arbeidsdeling mellom staten ved MD (senere AAD) og Oslo kommune om;

- Organisering og samarbeid mellom de offentlige partene og grunneiere for å finansiere infrastrukturen og planlegge ny byutvikling i Bjørvika
- Den vanlige rollen for staten har vært: Bygge hovedveger i og rundt byene som gir forutsetning for byutvikling – uten en villet politikk for byens utvikling
- Enestående at staten i Bjørvika deltok i å tilrettelegge for en storstilt byutvikling
- Noe å studere her; Kan staten spille en annen rolle framover? Byutviklingens rolle for å bidra i klimakampen?

Viktigste resultat fra Miljøbyprogrammet

Konsensus om å prioritere kollektivtransport og bygging innover i byene
Eksempler fra byenes arbeid: Fra Bilbasert til Kollektivbasert bystruktur

Kristiansand

Bergen

Tromsø

Pilot miljøvennlige byer 2003-2006

12 byer og fire hovedtema:

1) Styrke bysentrum 2) Byomforming – bygge byen innover 3) Miljøvennlig transport 4) Miljøsoner

Anbefalinger fra Pilotarbeidet:

1. **Sentrums kvaliteter** avgjør byens omdømme og konkurransekraft
2. **Kollektivtransport og lokalisering** bestemmer bærekraft og livskvalitet
3. **Områderettet utvikling** gir helhet og utløser et samlet potensial
4. **Kommunen** må ha en aktiv rolle i byutviklingen
5. Byens framtid må drøftes offentlig
6. Samarbeid mellom aktørene må organiseres

Framtidens byer 2008-2014 (FB)

Klima- og miljøvennlig byutvikling – Næringslivet ble med

Parter: 13 byer, KS, 4 departementer (MD, OED, SD og KRD) og næringslivet v/NHO, HSH og Sparebankforeningen Samarbeidsavtaler inngått toppmøtet 2009.

- **Pilotprosjekter i 5 hovedtema:** ATP, Bygg og energi, Forbruk og avfall, Klimatilpasning, Bedre bymiljø - Alle med fagkoordinatorer
- **Fagnettverk** mellom byene for hvert satsningsområde
- **Egen nettside** + Egne grupper på sosiale medier, og jevnlig nyhetsbrev
- **Årlige toppmøter** med deltakelse fra politisk ledelse fra byer og departementer, og næringslivet
- Stort rapportmateriale, også digitalt

(HSH endret navn til Virke. Sparebankforeningen fikk en felles overbygning med andre banker og forsikringsbransjen i FNO/Finans Norge)

Følge- og sluttevaluering - hovedkonklusjoner:

- Økt samhandling mellom forvaltningsnivåer og sektorer. Også økt samhandling i den enkelte kommune
- Avdekket utfordringer og mangler, f.eks. bidro FB til at SSB utviklet ny kommunestatistikk for klimagassutslipp
- Mange prosjekter og tiltak, utvikling av nye verktøy
- Dokumentert særlig god måloppnåelse for tilpassing til klimaendringene

Hva kan arkivet brukes til?

Studier av Steder - nabolag- områdenivå

- **Nærmiljø og nabolag - helse og godt liv i byen**
- **Stedsutvikling** og stedsanalyse
- **Fortetting med kvalitet** - Er dette mulig å oppnå?
- **Reell deltaking.** Erfaringer fra lokal organisering og forvaltning – betingelser
- **Områdeløft/ Områdesatsing** som arbeidsform for å bedre fysiske og sosialt miljø i byene.
Forebygging. Bedre mulighet for: **Samarbeid på tvers av sektorene**

Stikkord - stoff i arkivet

- **Forsøk i nærmiljø** på 1980-tallet. Innsatsområder; Møtesteder, Bydelshus, Utemiljø, Lokal planlegging, Lokal organisering. Rapporter og veiledere. Fra medvirkning til deltakelse
- **Tettstedsprogrammet.** Eksempler og veiledere.
- Gode politiske mål blir overkjørt av næringslivet i knutepunktutbygging de siste årene
- Eksempler: Melbu + Lokalsamfunnsmodellen i Fredrikstad. Lokalutvalg i Hof kommune
- MGO, OIØ, Groruddalssatsingen + Tøyen, Fjell, Søndre Nordstrand (ikke i dette arkivet)

Byen som helhet – studier på strukturnivå

- **Studier av enkeltbyer**, byutvikling over lang tid. Hvordan har byene utviklet seg - Hva er dagens utfordringer?
- **Miljøbyprogrammet**. Læringsverksted for fagfolk og politikere gjennom 8 år – Studier av oppbygging av utviklingsarbeid
- **ATP**; Samordnet areal- og transportplanlegging
- **Bystrukturer** - Kollektivbasert utbygging

Stikkord - stoff i arkivet

- 5 Miljøbyer, fagrapporter, samarbeid med byene fag og politikk, presse 1988-2005
Fredrikstad, Kristiansand, Bergen, Tromsø
Gamle Oslo/ Bjørvika + andre byer
- Rikt materiale, anbefalinger som ledet fram til St.meld. 23 (2001-2002)
- Prosessmateriale og fagrapporter, RPR for ATP (Rikspolitiske retningslinjer for ATP)
- Avklaring av bystrukturen i 4 miljøbyer